

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

ч. 87 січень – березень 1991

КОНФЕРЕНЦІЯ Українських Пластових Організацій

Австралія — Аргентина — Велика Британія — ЗСА — Канада — Німеччина

ГОЛОВНА ПЛАСТОВА ВУЛАВА

ОРЛИНИЙ КРУГ

"ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ" - журнал новацьких виховників.
Виходить кварталюно.

Ч. 87.

Січень - Березень 1991.

Редагує колегія в складі: Денис Беднарський, Орест Гаврилюк,
Стаха Гойдиш, Надя Кулинич, Теодосій Самотулка

(це місце для Тебе, Братчику/Сестричко!)

Відповідальний редактор - Сирій Орел Орест.

Рисунок на обгортці мистця М. Григоріва.

Відбито офсетом у Філадельфії. Наклад 250 прим.

Ціна поодинокого числа: 2.50 дол. Річна передплата: 10.00 дол.

Всі права застережені.

Copyright by Plast, Ukrainian Youth Organization, Inc.

Printed in U. S. A.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
Orest Hawryluk, M. D.
321 Linden Drive
Elkins Park, PA 19117
U. S. A.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ:
Denys Bednarsky
35 Marsac Pl.
Newark, NJ 07106
U. S. A.

ФУНДАТОРИ "ВОГНЮ ОРЛИНОЇ РАДИ":

Родина і приятелі св.п.бр. Славка Кравса	Ватага Бурлаків
Сірі Орли Людмила і Петро Дармограї	Пл. сен. В. і Д. Гойдиші
2ий Курінь УПС "Ті, що Греблі Рвуть"	Загін "Червона Калина"
Великий Пл. Курінь "Хмельниченки"	Пластова Станиця Чикаго
Крайова Пластова Старшина З. С. А.	28-ий К. УПС "Верховинки"
20-ий Курінь УСП "Лісові Мавки"	Крайова Пл. Старшина Канада
10-ий Курінь УПС "Чорноморці"	3-ий Курінь УПС "Лісові Чорти"
Сіра Орлиця Стаха Гойдиш	Пластова Станиця Нью-Йорк
Сірі Орли Орест і Аня Гаврилюки	Головна Пластова Вулава

ХТО ЧЕРГОВИЙ?

Вогонь Орлиної Ради

1

ДОРОГІ БРАТЧИКИ Й СЕСТРИЧКИ!

З цим числом "Вогню Орлиної Ради" вступаємо в Новий, 1991-ий Рік. Так, як попередній, 1990-ий рік був винятково багатий на події в нашому пластовому житті, так і цей рік обіцяє бути дуже цікавим.

З самого початку року відбувається цілий ряд важливих пластових зайнять. У Канаді - лещатарські табори. В Австралії й Аргентині - літні табори пластової молоді. В Аргентині має місце теж Рада Орлиного Вогню, в якій участь беруть також новацькі виховники з Бразилії, де відновлюється Пласт. На початку року відбувається теж 1-ий Крайовий Пластовий З'їзд у Польщі. Там уже зорганізувався Пласт і тепер оформлюється в крайову пластову організацію.

У місяці лютому заплановано в Україні (в Карпатах) Раду Орлиного Вогню. Це перший вишкіл новацьких виховників від 1944-го року, коли то відбувся в Косові курс-табір новацьких виховників під проводом Старого Орла. Ця Рада Орлиного Вогню має дати перші кадри братчиків і сестричок для новацьких роїв і гнізд, що якраз тепер організуються.

У березні мають відбутися Установчі Збори Пласту в Україні. Тоді пластові осередки в різних місцевостях України мали б об'єднатися в одну крайову організацію, схвалити статут і вибрати крайовий провід.

Літо принесе нам табори на північно-американському й європейському континентах. А також мандрівки. Між ними дві великі мандрівки по Україні: прогулька пластунства з Австралії та мандрівний табір "Стежки Культури", що його організують пластові курені "Перші Стежі".

У жовтні відбудеться в З'єдинених Стейтах Америки заключна сесія Пластового Конгресу Третього. Пластовий Конгрес - це комплекс конференцій, семінарів, сесій, письмових праць і дискусій, які мають на меті провести докладну аналізу всіх аспектів дії Українського Пласту. Безпосередньо по заключній сесії ПКТ будуть 11-ті Звичайні Збори Конференції Українських Пластових Організацій, які виберуть новий найвищий провід Українського Пласту.

А протягом цілого року ми будемо вести нормальну виховну роботу з нашими новацькими роями й гніздами. Це: щотижневі сходи роїв, збірки гнізда, прогулянки, змаги, вогники, імпрези. Використаємо нагоди, щоб розповісти нашим новачатам про всі ті цікаві речі, що діються в Пласті. А при можливості - й самі візьмемо в них участь.-

Щиро вітаю Вас:

СКОБІ

Сірий Орел Орел

МУДРІСТЬ СІРИХ ОРЛІВ

Старий Орел і Сірий Орел Орест.

ІСТОРІЯ УПН

Історію нашого новацького уладу можна поділити хронологічно на три фази:

I. Улад Новиків (1924 - 1939).

II. Плем'я Новаків (1939 - 1945).

III. Улад Пластових Новаків (1945 дотепер).

Про початки Уладу Новиків пише Сірий Лев: "Очоливши пластовий провід у 1924 р. і складаючи загальне пластове плянування праці я мусів також спинитися і на ділі "новиків". Окремого референта для новиків у ВПКоманді не було, навіть і не передвиджено. Організація новиків була тоді подумана тільки як короткочеченцевий час підготовки до внацького пластування, який охоплював 1 - 2 роки життя дитини. Спираючися не так на теоретичних розважаннях власних і чужих, як виходячи з наявної потреби, що до Пласту голосилися і діти нижче 10 років життя, я бачив потребу знизити вік, приписаний для прийняття до Пласту, нижче 10 р., практично тоді до 8-го року життя. До того м. ін. спонукав мене факт, що в народніх школах почали голоситись кандидати до Пласту, і ми находили там відповідних людей, які хотіли зайнятися цією справою. Потреба зложення програми виховання дітей від 8-го року почавши спонукала мене особисто взятися за цю справу й початково покликати не провід окремого Уладу Новиків, а комісію для розглянення цих справ і висунення певного виховного проєкту. Цій комісії предложив я у формі матеріалів проєкт впровадження 7 проб Джана Гарґвея, приміненних до українських тодішніх обставин. Комісія діяла в 1924 р. під проводом сен. Савини Сидорович (Львів), до якої належали тоді Зенон Котович, Іван Кліщ і інші. Ці мої матеріали з українською назвою 7 проб і начерком українських вимог до цих проб стали основою пізніших плянувань Комісії Новиків та згодом Головної Управи Уладу Новиків. Поза цією початковою стадією я пізніше подрібно вже не займався тою справою. Моя праця над цими пробами відносилася до 1924 р. Треба підкреслити факт, що згадана Комісія взялася енергійно до праці й досить скоро опрацювала ті матеріали в широкий проєкт нової виховної системи в Пласті для новаків. Пригадую, що ілюстрації для цього першого проєкту зладив ст. пл. Ярема Гуменецький.

Думка про виділення відділів новиків в окремий Улад зродилася рівнож у лоні тодішньої ВПКоманди, докладніше виникла вона в референта організації ВПК ст. пл. Василя Кархута, який подібно як і інші тоді деякі ст. пластуни, пішов по лінії поділу Пласту на три окремі улади, хоч їхні відділи існували вже давніше під одним загальним пластовим проводом. На тій базі прийшло до виникнення першої (наказної) Головної Управи Уладу Новиків".

Організаційна побудова Уладу Новиків: Головна Управа - зв"язок /зв"язковий/, - гурток /гуртковий/. Праця велася гуртками, якими опікувалися впорядники. Підстава діяльності: закон із 6 точок та 7 проб. На вимогах проб затяжів вплив Гаргвея "Племінне виховання". Крім того вихідними точками для діяльності стали: "Вовченята" - Б.П. і "Дер Воельфлінг" - австрійський підручник. Скоро, бо вже в першому році існування, переходить Улад від "Вовченят" до "новиків". Переломовою хвилиною була весна 1925 р. Факт творення свого оригінального назовництва, відзнаки новиків у формі левики, що їх носили новики на шапках - "петлюрівках" та на грудях, вказує на тенденцію надати пластовій організації дітвори українську форму, а створення відмінного, з 6 точок складеного закону - на тенденцію надати цій організації українського змісту. "Вовченятська атмосфера" за те довго вдержалася на Закарпатті, як вияв впливу чеського скавтіngu на Український Пласт у Чехословаччині, що мусів діяти в межах цього скавтіngu.

Дуже важливою подією першої фази розвитку новацького руху був з"їзд новацьких виховників у 1927 р. З"їзд мав велике значення на водностаїнненні праці на відтинку новаків. Виказав тех і недоліки роботи з дітьми. Із помішеного в ч. 3/27 "Молодого Життя" звіту помічується мале заінтересування новацьким питанням і вичувається, що точка слабости новацького руху лежить у недостатній кількості новацьких виховників. З"їзд висловив признання ст. пл. Іванові Клішеві, ОЗО, за його працю на відтинку новаків і висунув його на становище урядуючого містоголови.

Таборування новаків - це одна з блискучіших сторін новацької роботи першої організаційної фази. "Перший табір Уладу Новиків - пише Сірій Лев - відбувся в Корчині в 1926 р. під проводом сен. Іваненка Михайла. Справа тоді не була проста. Загалом пластове таборування з певним "твердим" таборовим режимом, із фізичною заправою на лоні природи, находило серед досить зскоружлої під тим оглядом галицької суспільности й серед батьків пластунів великі незрозуміння, а то й перепони. І коли я вже в 1925 р. на ВПК і в пластових колах кинув гасло новацького таборування, мав я "ворогів" не тільки серед батьків, але також серед пластунів, і то визначних, які боялися перевести по аналогії до юнацтва також і таборування новаків. В сен. Іваненку Михайлові найшов я не тільки співзвучність у поглядах, але й першого виконавця того задуму в рр. 1926 і 1927. Його перші табори були першою пробом, вдалою пробом, і тому вже в 1928 р. і пізніших роках так буйно розвивалося таборування новаків. Пізніше видвигнення сен. о. Бучацького Александра на становище коменданта таборів було в першу чергу пробом з"єднати його особою /визначного педагога-катехита й батька родини/ ширші кола батьків для справи таборування новиків, зокрема батьків у Львові, яких діти в пізнішому таборуванні давали найбільше число учасників. Безперечно ця проба нам удалася вповні, тимбільше, що ми найшли в сен. о. Бучацькім людину, широко віддану справі добра української дітвори".

Передчасне припинення діяльності Пласту польською владою

не дозволило на розгорнення діяльності молодої вітки пластового руху, якого самотнім виявом після 1930 р. було таборівання. Ця ділянка особливо успішно розвивалася в нас завдяки невпинній праці продовж років головно куренів старших пластунів "Ордену Залізної Остроги" і тарших пластунів "Санітарки". Заходами о. Бучацького А. та Кліща І. з однієї сторони, а Бачинського Л. з другої, створено власними руками два постійні осередки новацького таборівання: Остодір та Старява.

На думку Сірого Лева треба особливо підкреслити факт, що будівля табору в Остодорі заслуговує на окрему згадку в історії новацького руху. Була це будівля не тільки поміщена в особливо пригожій місцевості на табір, але своїм розміром, улаштуванням не мала рівного не тільки в нашому будівництві для цілей таборівання виховання дитвори, але в свій час могла служити навіть приміром для чужих народів і чужих скавтових уладів.

Видавнича діяльність - це слаба сторінка новацького руху. Не виправдали себе скромні, важко сказати для кого писані "кутики вовченят" чи "кутики новиків" на сторінках "Молодого Життя" в 1925 р. Самотні речі, що появилися друком - це праці скм. Бачинського Леоніда: "Вовченята та лисички" та "Порадник впорядчика", на яких виразно позначився вплив кабінгу. Цікава праця Котовича Зенона про виховання новиків, а зокрема оригінальна праця-записник Кліща Івана "Організація оселі", багата в цінні, ще сьогодні актуальні думки /1932 р./, не мали щастя появилися друком.

КОРОТКО: Новацький рух зародився в час буйного розквіту Пласту на західно-українських землях після першої світової війни. Ця юна вітка Пласту не мала змоги розвинутися як слід з уваги на складні й незвичайно важкі умови життя української спільноти. Та все таки, хоч і не всебічно, розвивалася вона й цим створила поміст до другої фази розвитку новацького руху.

Друга фаза розвитку новацького руху тривала відносно дуже коротко. Праця на тому відтинку під час першої еміграції в 1940-1941 рр., хоч це діялося на наших окраїнах, мала тимчасовий характер, без виразної однотайности, що їй могла надати організація чи товариство молоді з виразними ідейними основами. Щойно в 1942 р. виникла організація молоді під назвою "Виховна Спільнота Української Молоді" /ВСУМ/. Справжній Пласт не мав можливостей існування в тогочасній німецькій окупаційній дійсності на наших землях. Наш Основоположник ДРОТ та Верховний Отаман Сірий Лев старалися знайти таку пластову форму праці для нашої молоді, яка могла б мати місце в даний момент. У ВСУМ-і збережено основні пластові ідеї, засади та навіть звичаї, але годі було вповні унааявити зовнішні форми пластового руху. Завдання ВСУМ: дбати про релігійно-моральне, національно-суспільне та фізичне виховання української молоді, щоб цим способом допомогти їй вирости на повноцінних, творчих членів української нації. ВСУМ об'єднував молодь в віці 7-18 років життя, та окремо організаційно охоплював виховників - працівників керівних органів частин ВСУМ, віком старших

за 18 р. життя. У зв'язку з цим ВСУМ поділявся на:

1. Плем'я новаків, у віці 7 - 12 р.ж.,
2. " Юнаків, " " 12 - 18 " "
3. " передових, вище 18 р.ж.

Провід ВСУМ складався із референта ВСУМ та трьох субреферентів: новаків, юнаків та передових, що очолювали дотичні племена.

Основною клітиною племені новаків - гурток. Гуртки об'єднувалися в курені, які підлягали субреферентові новаків. Кожний гурток мав впорядника. Провід куреня новаків творили впорядники. В основу діяльності лягли: закон, що складався із 6 точок /дещо упрощених відносно тих же в "Уладі Новиків"/ та три проби новацького знання, по зложенні яких новак одержував відповідні ступені: джура /помічниця/ - по першій пробі, стрілець /сестричка/ - по другій пробі, стежник /санітарка/ - по третій пробі.

У виховній ділянці вирізняє 5ділянок, а саме:

- а/ ділянка національно-суспільного виховання,
- б/ тіловиховання,
- в/ практичної підготовки,
- г/ школення бистроти,
- г/ науки праці.

Організаційна мережа порівняно до "Уладу Новиків" погустішала, а зокрема у Львові /12 куренів із 370 новакими/. Увесь час діяли курені в місцевостях: Блюдники, Львів, Перемишль, Самбір, Станіславів, Стрий, Сянік, Яворів. Існували ще новацькі частини й по інших місцевостях як Коломия, Краків і т.д. Число новаків при кінці грудня 1942 зросло до 821.

Таборування новаків - це багата сторінка діяльності й в другій фазі розвитку новацького руху. В 1941 р. проведено численні табори на Лемківщині, Підляшші та Холмщині. В 1942 - 43 рр. зарисувалися два осередки новацького таборування: Пасічна коло Надвірної під проводом субреферента новаків та Брюховичі коло Львова під проводом головно Білостоцького Тиміша. Крім цього відбулися ще два новацькі табори, однак не пригадуємо місцевостей, у яких вони переводилися, в одному з тих таборів /Станіславівщина/ комендантом був Блаженко Володимир.

Особливості другої фази новацького руху, тобто Племені Новаків: 1. Спроба теоретичного обґрунтування новацького руху.
2. Намагання поширити й поглибити діяльність новацьких частин, зокрема у Львові.

Теоретичні міркування що до новацької роботи проводив ДРОТ та реферував їх на сходинах окремої комісії у Львові, що її покликав Сірий Лев при відділі молоді УЦК. Вони були предметом доповідей субреферента новаків та в його вступі до праці "Плем'я Новаків". Однак важко було в короткому часі діяльності докладніше розробити навіть важливіші питання праці тим більше, що практична робота з новакими займала багато часу. Те треба підкреслити факт, що провід звернув належну увагу на опрацювання ділянки

методики праці з углядженням умов росту дітей так міста, як і села.

Вишкіл новацьких виховників - це черговий, важливий крок уперед в новацькому русі. Проведені три трьох-денні курси-відправи були лише спробами, шуканням за формою та змістом вишколу новацьких виховників. Короткий час вишколу зумовлював теоретичний характер курсу; практичні заняття обмежувалися до переведення сходин із дітьми. Завершенням тої роботи в "Племені Новаків" був двотижневий вишкільний табір у Косові. Таборовий спосіб життя, теоретичні й практичні заняття з обсягу новакознання, лещетарство тощо, вказали шлях, по якому повинні йти вишколи новацьких виховників у майбутньому.

Цікавим експериментом по лінії поширення і поглиблення новацької діяльності була праця у Львові. Новаки різних куренів сходилися у визначений час до домівки ВСУМ і в різних самоціяльних ланках проводили заняття, що не входили в програму гурткових сходин. У ланках збиралися новаки різних куренів з особливими заінтересуваннями. Так повстали ланки: хорова, танцювальна, "драматична" та інші, зокрема великі успіхи мала оркестра. Зайняття ланок проводили відповідні інструктори-виховники. Крім цього новаки часто сходилися до домівки, щоб побавитися і мали до розпорядимости різні настільні гри.

КОРОТКО: Треба ствердити, що хоч недовго тривала друга фаза розвитку новацького руху, та в тому часі внесено дещо нового. Ця фаза стала черговим кроком у розвитку новацького руху й була помостом до наступної, третьої фази, еміграційної, що носить назву Уладу Пластових Новаків.

Третя фаза розвитку новацького руху - еміграційна. Вона ще незакінчена. Перший її етап - новакування у таборах переміщених осіб - незвичайно багатий в події, а важливий тим, що розгортана широко праця охопила всі ділянки новацького життя, при чому помітна посилена активність на ділянках, що були менше розроблені у попередніх фазах. Черговий етап - у країнах постійного поселення української еміграції в діяспорі - характеризується поширенням новацької праці до меж ніколи перед тим не осягнених в історії УПН.

На цьому місці необхідно підкреслити факт, що Пласт на еміграції повстав стихійно - так у таборах переміщених осіб у Німеччині й Австрії, як і через ок. п'ять років пізніше в різних краях постійного поселення української еміграції. Провід оформився в той час, коли вже діяла низка частин за старими зразками в нових умовах. Завданням новацького проводу, що його пколикано до дії осіною 1945 р., було в першу чергу охопити організаційно вже існуючі новацькі частини та впорядкувати їх діяльність. Труднощі лежали у відсутності достатньої кількості новацьких виховників та відповідної літератури, що уможливила б новацьким виховникам проводити роботу з новаками в нових умовах, в умовах таборового життя

переміщених осіб. У зв'язку з цим на основі досвіду з попередньої фази діяльності та перших спостережень життя й побуту в таборах Ді-Пі, започатковано працю у напрямі її водностаєння, за допомогою інструкцій чч. 8 і 9/45, видання матеріалів для впорядників а також журналу "Новак".

Ми дістали від тогочасних виховників у спадщині надбання, головню по організаційній лінії, що не були без впливу на спосіб ведення праці. По традиції покладено у нас в основу організаційної побудови і поведено діяльність роями, а не гніздами, як це прийнято в кабінгу. Організаційна схема У.П.Н. зарисувалась така: рій /росвий/, - гніздо /гніздовий/, - УПН-ів /референт новаків БГКП-ів/. Крім того діяли ще в міру потреби - кошові, обласні та крайові референти новаків дотичних булав. Після реорганізації Головної Пластової Старшини в Головну Пл. Булаву /створення Конференції Українських Пластових Організацій/ на чолі УПН-ів став Булавний УПН-ів у Булаві Головного Булавного Пластунів, а на чолі УПН-ок - Булавна УПН-ок в Булаві Головної Булавної Пластунів. По лінії діяльності створено ще т.зв. Вишкільну Ланку із завданням: вишколювати новацьких виховників, опрацьовувати матеріали для журналів новаків та новацьких виховників тощо. Вишкільна Ланка стала зав'язком Орлиного Круга, що його в 1950 р. оснував Старий Орел. Орлиний Круг охопив новацьку діяльність в нових країнах поселення, та розвинув дуже широку активність, зокрема в ділянках вишкільній і видавничій.

В 1947 р. дійшло в УПН, як загалом у цілому Українському Пластовому Уладі до розподілу на чоловічі та жіночі улади, що діяли - якщо говорити про УПН-ів та УПН-ок - за узгідненим правильником та зрізничкованими лише вимогами проб і новацьких уміlostей. Розв'язання питання діяльності натрапляло на великі клопоти. Закон, обіцянка, привітання, проби - позначилися на різних етапах попередніх фаз розвитку різними, часто неповні викінченими, штрихами. Тому виникла необхідність перевести в умовах нової дійсности експерименти щодо ведення роботи з новакими. Для організаційної й діяльностевої побудови Уладу важливим було встановити вікову межу новаків, що початково була дуже широка /7 - 13 рр./. Теорія і практика вимагала в тих умовах поділу на новаків молодших і старших, а в слід за цим мусіла піти зрізничкованість діяльності з углядженням віку дітей, пір року тощо. Складність програми, до деякої міри перенасиченість, переражала тих, що не хотіли чи не могли вглибитися в новацьку роботу, хоч таке розв'язання питання методично було без закиду. А до того, чи ж не краще обмежити у початковій діяльності самостійність недосвідчених, головню впорядників-новаків, конкретизуванням-уточненням напрямних і поданням матеріалів? Ця розв'язка видавалася нам у той час правильною. Коли згодом вік обмежено на 7 - 11 рр., тоді й упрощено діяльностеву побудову, уподібнюючи її до кабінгу. Підставою діяльності стали: закон, обіцянка, клич, та 3 проби новака. До програми діяльності УПН впроваджено ще новацькі вміlostі, своєрідні формою, овіяні подувом рідного краю. Для УПН-ів уведено тех, як передумою кожної новацької проби, відбуття історичного ігрового комплексу /Отрок, Джура, Звідун/ як засіб засвоєння історичних даних.

Увага Проводу зосередилася у великій мірі на вишколі новацьких виховників, оформленні Уладу та на видавничій діяльності. Провід не мав змоги більше попрацювати в ділянці міжнародних зв'язків, хоч і цієї ділянки зовсім не занедбав /участь у чужинецьких курсах, у міжнародній стрічі новаків в Авґзбурзі і т.д./

Питання вишколу новацьких виховників і оформлення новацького руху дуже тісно пов'язуються зі собою. Вишкільні курси - це одні з важливіших місць формування думок та передавання їх учасникам курсів, не говорячи вже про наради Проводу УПН, наради відповідних комісій під час пластових з'їзтів, наради Орлиного Круга і т.д. Підставові елементи, а саме: закон, обіцянка, клич, а даліше ви-моги проб і вмілостей - це повністю не оформляють новацького руху. Потрібно ті елементи пов'язати в одну цілість і надати їм відповідну форму, чи пак овіяти якоюсь атмосферою. Для кабінету притаманна атмосфера джунґлів, побудована на писаннях Кіплінґа.

Питання атмосфери та загалом оформлення новацького руху з'ясував Старий Орел в окремій праці "Основи виховання новаків". У нас пороблено всі старання ввести орлину атмосферу, яка нав'язує до скоба. Рій, гніздо, назви новацьких ступенів з одної сторони, з другої назви новацьких виховників - сірі орли, їхнє з'єднання - Орлиний Круг, а врешті журнал новацьких виховників "Вогонь Орлиної Ради" - це ті заходи для створення атмосфери, що повинна крім того базуватись на якійсь фавулі. На превеликий жаль серед нас немає ще свого Кіплінґа. Тому мусимо вихісновувати різні надбання головно народньої творчості, як казки, легенди, перекази тощо. Не від речі буде підкреслити факт, що в основу новацького руху покладено головним чином скарби народньої творчості, проникнені чистими ідеями любови, добра, правди та справедливости.

Вишкільні курси - це чергове велике досягнення УПН, якого коріння сягають до "Племені Новаків". За 25 років на еміграції проведено 45 підставових вишколів новацьких виховників - "Рада Орлиного Вогню". При цій нагоді треба відмітити, що Члени Проводу УПН особливе багато працювали теоретично й практично в ділянці вишколу новацьких виховників, студіюючи чужу літературу й особисто беручи участь у чужих скавтових курсах. Програма наших вишколів - від підготовчих курсів аж до вишколу діловодів новацьких з'єднань і таборів - усталена й достатньо розроблена.

Провід УПН старався реалізувати свої задуми за допомогою журналів для новацтва та новацьких виховників. Новацький журнал "Новак" почав виходити під час першого етапу УПН, в таборах переміщених осіб у Німеччині. Згодом його видавання продовжувало в ЗСА, а в 1953 р. журнал перейменовано на "Готуйсь", який виходить до цієї пори. Менше регулярно появляється журнал новацьких виховників "Вогонь Орлиної Ради". "Бібліотека ВОР" постачає новацьких виховників підставовими матеріалами до ведення роботи в роях і гніздах. "Шлях пластового новака", "Перші Кроки", історичні ігрові комплекси, збірники матеріалів до вмілостей, те передусім Правильник УПН - не надбання у видавничій ділянці УПН. З уваги на малу кількість новацьких робітників у централі важко було вирів-

няти всі недомогання в нашому русі, хоч ми були їх свідомі. Багато уваги, зокрема на курсах, зосереджено на питанні методу праці, в основу якого лягли три основні елементи: гра, розповідь /гуртірка/ та пісня; іншими словами: ігровий та художньо-виховний метод. Праця проводилася в малих гуртах /роях/ та в більших /гніздах/ новаків.

КОРОТКО: Третя фаза розвитку новацького руху характеризується діяльністю Орлиного Круга, який постав на первнях Вишкільної Ланки покликаної Проводом УПН, та під проводом якого:

1. Опрацьовано й уведено в життя програму систематичної праці в частинах УПН /рої, гнізда/ в країнах постійного поселення української еміграції в діаспорі. Програма базована на орлиній атмосфері.
2. Розгорнено широку акцію літнього таборування новацтва, головню в окружних таборах.
3. Розпрацьовано концепцію зустрічей новацтва /окружні Свята Юрія, участь новацтва в Ювілейній Пл. Зустрічі на Вовчій Тропі 1962 р./
4. Випрацьовано й уведено в життя повну програму вишколу новацьких виховників /підставовий вишкіл: "Рада Орлиного Вогню"/.
5. У ділянці видавничій досягнуто значних успіхів, з яких найголовніші:
 - а/ Щомісячне видавання новацького журналу "Готуйсь".
 - б/ Журнал новацьких виховників "Вогонь Орлиної Ради"
 - в/ Ігрові комплекси.
 - г/ Регулярно перевидаваний Правильник УПН.

Підсумки: Новацький рух - це рух пластових новаків, що бавляться під доглядом пластунів, які допомагають їм всебічно розвиватися, школитися - добувати відповідні ступені, щоб у майбутньому могли краще пройти відповідний юнацький вишкіл. Цей рух породився у дуже скрутних умовах нашого національного життя. Це й було причиною його повільного розвитку, а відтак затримки в його всебічному розвитку. На його розвоєвому шляху помічується три основні фази: перша - "Улад Новиків" /1924 - 1939/, характерний тим, що покладено організаційні основи з невизначеною ще діяльностевою побудовою. Працю ведено за "Вовченятами" Б.П. й за "Племінним вихованням" Гаргвея. "Сім проб" та закон - це яркий доказ, що не було єдиного стилю в новацькій роботі й зовнішніх ознаках організаційної побудови. Окреслення "романтичний напрям" /гл. звітчення про І-ий З"їзд впорядників/ незвичайно виразно підкреслює важливу напрямну про ведення новацької роботи. Зовнішні можливості дозволили на докладніше розроблення лиш одної ділянки, а саме - табірництва.

Друга фаза - "Племені Новаків" /1940 - 1944/, - це шукання за формою та змістом діяльності. "Романтичний напрям" знайшов тут для себе ґрунт, та тільки інший. Із лісової пущі він вийшов на степові простори з виразними українськими рисами. Особливу увагу звернено на новацьких виховників. Короткий час не дозволив розвинути виховної думки, ні зібрати достатньої кількості досвіду.

Третя фаза "Улад Пластових Новаків" /від 1945 р./ - еміграційна, незвичайно багата в різні події. Новацький рух набирає

нових форм у зустрічі з чужим світом. Це полегша й ускладнення: полегша в наглядності недомогань при порівнянні з чужими зразками, - ускладнення в сугестивному впливі чужого світу. Зберегти українську форму та український зміст - це наше завдання. Як основу для нашого руху взяли ми українські первні, так гарно й художньо зображені в народній творчості. На українських мотивах будемо величаву казку орлиного світу, який хочемо вмістити в організаційні пластові рямки, що ми їх принесли з рідного краю. Всі основні елементи новацької роботи стараємося ов'язати подумом рідного краю і поставити в протизвагу до атмосфери джунглів, - орлину атмосферу, атмосферу наших степів, наших кавказьких, кримських та карпатських гір. Важко в еміграційних умовах, при відсутності розуміння важливості новацького руху пов'язати всі елементи в одну стилеву єдність. Та всетаки в основному вже ту роботу пророблено.

Основні елементи /ключ, закон, обіцянка/, вимоги проб та вмілостей - підстава існування новацького руху, творять зовсім задовільну цілість. Журнал для новаків, журнал для новацьких виховників, "Перші Кроки" - скм. Бачинського, історичні ігрові комплекси - це важливіші фактори для збереження єдності новацької роботи. Багатий досвід у ділянці вишколу новацьких виховників - поважне наше надбання третьої фази. При зустрічах із чужинцями ми міряємо наші сили. Треба підкреслити, що наша дитяча душа, наші дитячі м'язи справні й ми мусимо бути горді із нашої вітальності.

А які ж перспективи? Важко щось конкретного сказати. Багато залежить від зовнішніх умовин, багато залежить від нас самих. Зв'язати з українським світом душу дитини, яка не знає, що таке справжнє рідне, не легке завдання. Тому потрібно спільного зусилля, єдностайного виховного фронту, батьків, учителів, священиків, новацьких виховників та всієї української громади, щоб зберегти у дітей почуття приналежності до української спільноти, щоб зацепити в душу дитини зрозуміння доцільності й необхідності служби Україні. Для цього потрібно вдержати видавання журналу так для новаків як і для новацьких виховників. Ці останні діставатимуть за допомогою того засобу відповідні матеріали для дитвори й рівночасно будуть вишколюватися до великої праці, що чекає нас на рідній землі в умовах нової української дійсності.

Зберегти українську дитину перед швидким відчужувальним процесом, у крайньому випадку цей процес по змозі як найбільш сповільнити - це наше велике й важке завдання. Не виконаємо цього завдання - розплинемося у чужому морі, а тоді старий будинок не маючи підбудови, мусить завалитися.

Пропаганда важливості ідеї новацького руху так серед пласту-нів, як і серед громадянства - завдання всього пластового активу. В слід за пропагандою мусить іти швидка й доцільна дія в ім'я збереження нас на чужині й в ім'я служби Україні.-

ЩО РОЗКАЖЕМО

НОВАЦТВУ?

ЧОГО СИНІЧКА ПОВЕСЕЛІШАЛА

Рано-вранці Синичка прокинулася на гілці високого ясеня. Подивилася на снігові кучугури, на заячі сліди біля старого пенька. І раптом... дзвінко заспівала.

Запівала і здивувалася:

— Чого мені весело? Дерев ж іще чорні, зовсім голі, навіть торішнього жовтого листячка нема!

Пташка пурхнула з дупла й полетіла до знайомої горобини, де, вона знала, ще є ягоди. Вночі вітер позбивав їх з гілок, і тепер вони червоними жаринками горіли на снігу.

Синичка наїлася смачних ягідок і знов заспівала...

А тоді нагадала, що радіти ще нема чого, і розвела крильцями:

— Чого ж мені весело? Вітер цілу ніч віяв, ягоди позбивав, кучугури під дерева насипав.

Синичка пурхнула на високу берізку, погойдалася на тонких гілочках. І... знов заспівала!

— Чого, чого мені так весело сьогодні?— дивувалася пташка.— Треба спитати когось!

І вона полетіла на лісову галявину, де птахи завжди збиралися обговорити останні лісові новини.

Сьогодні там був справжній пташиний базар. Усі дзвінко щебетали, свистіли, тьохкали й кружляли над чорною смужкою посеред білого снігу.

Наша Синичка глянула на смужку й теж зраділа:

— Тепер я знаю, знаю, чого мені весело! Сьогодні сонечко піднялося вище, і народилася чорна таловинка. Я навіть чую, як дзвенить під снігом маленький струмок. Незабаром весна, всюди буде гарно й весело!

І тоді Синичка знялася в небо й заспівала найкращу пісеньку, яку тільки знала:

— Цінь-цінь-цінь-цінь!

Жменя білих кристалів

ЩОСЬ ТЕПЛЕ й ніжне ковзнуло по щоці. Петрик спросонку відмахнувся. Але гість не відставав. Довелось розплющити очі. Сонячний зайчик зручно примостився на подушці й не хотів тікати.

Час уставати. Хлопчик ще хвилину поніжвився й зіскочив на прохолодну підлогу.

Ось уже другий місяць він тут, та ніяк не може звикнути, що не треба йти до школи, що настали канікули, що не тріскотня будильника, а гарячий промінь сонця повідомляє про прихід нового дня.

Прислухався. За стіною бабуся дзвеніла посудом. Отже, прокинувся вчасно.

Умитися було ділом однієї хвилини. І от уже Петрик зручно вмостився за столом. Якийсь час він, сидючи на високому табуреті, бездумно махав ногами. А потім знайшов заняття — заходився великим кухонним ножом розбивати ледь помітні в сільниці грудочки. Поки не перекинув. Кристали густо припорошили клейонку, частина їх навіть скотилася на підлогу.

Побачивши таке, бабуся сплеснула в долоні. Дідусь відклаа газету й суворо подивився на онука поверх окулярів.

Петрик на мить завмер, а потім долонею швидко-швидко нагрів сіль назад в сільницю.

У той час поспіли вареники. Вони лежали на великому блюді білі від сметани, пухкі від сиру й самі просилися в рот.

Петрик негайно узявся за їжу, ганяючи ще не остиглі від одного краю рота до другого, і прикидав:

— Скільки ж справ чекає сьогодні: і Мурзку будку змайструвати, і з сусідкою Мариною домовитися липовий цвіт рвати, і нову вудочку треба випробувати у ставку...

Дід терпеливо ждав, поки онук поїсть. Затим узяв хлопчика за руку, і вони вийшли за хвіртку. Тільки зараз Петрик помітив, що сьогодні дідусь одягнув свого святкового костюма.

— Мабуть, на пошту, пенсію отримувати, — подумав Петрик. Проте до сьомого числа було далеко, та й ішли вони в протилежний бік.

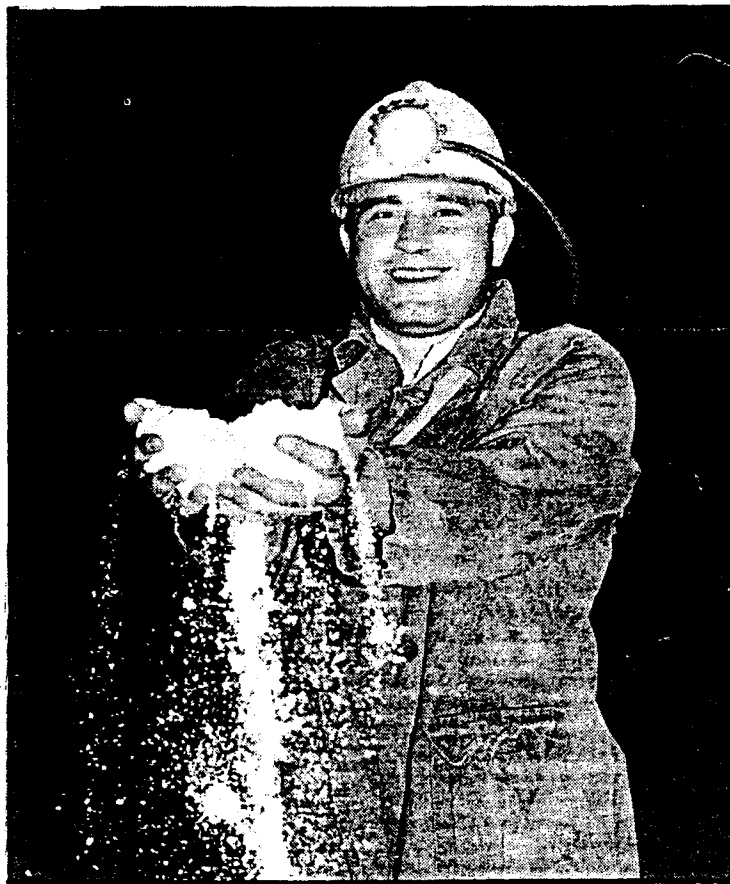
Петрик зупинився і здивовано подивився на діда. Наче вгадавши, той мовив:

— Підемо на рудник. Покажу, як сіль добувають.

Чим далі відходили від дому, тим жвавішою ставала вулиця. Незважаючи на ранню пору, десятки людей поспішали до рудника.

— Зміна йде, — пояснив дід.

Тут усі знали один одного. Знали й діда, адже той працював на шахті не один десяток літ. Хтось кивав здалека, інші привітно усміхалися, деякі підходили, аби поздороватися зі старим майстром за руку. Як дорослому, тиснули долоньку й Петрику.

— Як здоров'я, Іване Петровичу?

У ці хвилини він починав відчувати себе часточкою цього величезного потоку робочих людей.

Петрик став помічати, що дідові йти швидко несила. Він весь час відставав від прудкогоного внука. Либонь, давали про себе знати старі рани. Ось і лавка. Й вони всілися в затінку розлогої верби.

Іван Петрович неспішно дістав кисет, витягнув старовинну люльку, тернув сірником, і білі кільця диму поповзли вгору.

Хвилину подумавши, він раптом зовсім несподівано для внука промовив:

— Сіль усьому голова, внучку. Адже неспроста в народі кажуть: хочеш пізнати людину — з'їж із нею пуд солі.

— Не жартуй, діду, — здивувався хлопчик. — Хіба ж можна з'їсти цілий пуд? Це ж шістнадцять кілограмів! До то-

го ж сіль гірка і несмачна. Інша справа цукерка.

— Без цукерок можна прожити, — зауважив Іван Петрович. — А ти без солі спробуй. Через кілька ж днів відчуєш слабкість, біль у м'язах, підкотиться до горла нудота. Але приймеш із їжею чи питвом трішки солі, і хворість наче рукою зніме. Людині без солі ніяк не обійтись. Адже вона бере участь в роботі м'язів. А це означає, що навіть серце не могло б битися без солі.

А ось і рудник.

На майдані перед шахтоуправлінням вирувала робота: по радіо лунали команди, масивні самоскиди під'їжджали на вантаження, кремезний тепловоз носився вузькоколійкою узед-уперед, перетягуючи безкінечні каравани вагонів...

Так де ж сіль? Петрик оглянувся, проте нічого не побачив, крім залитого асфальтом двору, густо покряяного залізними коліями.

— До неї ще добратися треба, внучку, — відповів дід і повів хлопчика в приміщення.

Тут він хутко надів комбінезон, каску, гумові чоботи. А от із Петриком біда — малий надто. Роздавальниця довго востузилася білі стелажів, поки відшукала захисну каску маленького розміру. Хоча й вона була завелика і незвичною вагою лягла на голову, Петрик відчув себе в ній справжнім шахтарем.

У Києві, в будинку, де жив Петрик, був ліфт, але яким би крихітним видався він порівняно з шахтним. Величезна, здатна умістити весь їхній клас члїть полетіла донизу, несучи

глибоко-глибоко. Від несподіванки в Петрика похололо в серці, й він притиснувся до діда. Щоб заспокоїти внука, Іван Петрович продовжив розповідь.

— Це тепер пачку солі можна купити в будь-якій крамниці. А колись, дуже давно, сіль цінилася дорого. Адаже скільки себе пам'ятало людство, воно не могло обходитися без солі. Мабуть, лише пераїсним мисливцям пошуки солі не завдавали особливих клопотів. Необхідна для організму кількість містилася у сирому м'ясі збитих ними звірів. Так і тепер обходяться ескімоси. Для цього п'ють кров свійських тварин пастухи племені масаї в північній Африці.

«Приборкання вогню» мало для людини й негативне значення: під час приготування м'ясо втрачало сіль. Коли ж люди навчилися сіяти і збирати рослини, то у вирощуванні пшениці й житі солі виявилось зовсім мало.

І тоді за неї почалися кровопролитні війни, скидалися царі, королі та імператори, а траплялося — цілі народи оберталися в рабство.

Там, де солі було мало (а таких районів на землі більшість), жменю білих кристалів обмінювали на жменю золота. Бо, як казав один мудрець, є люди, які не шукають золота, але немає людини, котра б не потребувала солі.

Не випадково навіть магістраль Стародавнього Риму називали «віа Солорія» — «соляна дорога». По ній рухалися каравани з сіллю. Воїни, які оберігали їх, отримували платню — «соляріум».

Та не варто гадати, що сіль використовували для плати тільки в далекому минулому. Ще кілька десятиліть тому в деяких країнах кристали солі цінилися нарівні з грошима. Коли в 1936 році італійська армія захопила столицю Ефіопії, місто Addis-Abeba, в банку були виявлені цілі поклади соляних брикетів. Вони зберігалися в сейфах нарівні з золотом.

Ліфт безшумно зупинився. Вони опинилися в царстві солі.

Від дивовижної білини Петрик навіть заплющив очі. Тут усе навколо було із солі: підлога, стіни, склеписта стеля. На її пластах пролягали рейки та шпали вузькоколійки, по кристалічних стінах вилися лінії електропроводки. А над головою нависала 400-метрова товща, теж із солі.

Іван Петрович дав Петрикові можливість очунятися, й вони попрямували безкінечним коридором-штреком, потоплюючи в пілу. Він висів у повітрі, сідав на одяг, «пудрив» обличчя й руки. Петрик облизував губи, й рот наповнився солоною гіркою.

— Нічого, — зауважив дід. — Це корисно. Тут навіть повітря цілюще. Недарма в нашій лікарні (а її палати теж у виробках) лікують людей, котрі страждають астмою та іншими захворюваннями дихальних шляхів.

Дорога була неблизька, й вони всілися на маленький електровоз. Незважаючи на свої іграшкові розміри, привіз він їх до місця хутко.

У гігантській залі, розмірами з футбольне поле, робота кипіла. Електробури вперто вгризалися в товщу. Ось готувий один отвір, другий, третій...

Шахтар попросив відійти на безпечну відстань, в сусідню залу, а сам почав закладати вибухівку. Сховавшись за соляним валуном, дідусь зів розповідь далі:

— Люди весь час надіяли сіль безцінними якостями. У слов'ян вона означає гостинність. Наш народ, коли хотів побажати гостеві здоров'я та щастя, дарує хліб-сіль. Пустельний кочівник — бедуїн не скривдить подорожнього, чию сіль він їв. Мало який народ на планеті не створив прислів'їв та приказок зі словом «сіль». З давніх давен, коли сіль коштувала дорого, з'явилася прикмета: розсипати сіль — до бід. Звичайно, ми сьогодні в прикмети не віримо, а от розсипати сіль не слід — праця сотень людей закладена в ній.

Тим часом шахтар повернув рукоятку, донісся оглушливий гуркіт.

Коли вони наблизилися, перед їхніми очима постало нагромадження брил, валунів, осколків. Петрик підняв грудку й лизнув. Так, це була сіль.

У гігантській залі продовжувалася робота. Гірник за допомогою скреперної лебідки згрібав білосніжні шматки. По свердловинах сіль спрямовувалася донизу. Виявляється, це нижче, на великій глибині був розміщений «перший поверх» шахти.

Дід з онуком спустилися й туди. І побачили, як рухома стрічка транспортера навантажувала соляними брилами вагонетки.

Треба було півтори хвилини, щоб ліфт ще більших розмірів, ніж перший, підняв на поверхню землі. Разом з ними піднімалася й сіль.

Втім, зустрічаються брили-

гіганти, котрі не поміщаються у вагонетку. Один з них зберігається в музеї солі в місті Артемівську Донецької області. Кристал настільки великий — його вага 330 кілограмів, — що його довелось лишити біля входу.

Поки йшли на соляну фабрику, Петрик закидав діда питаннями:

— Навіщо люди опускаються під землю, риють шахти? Був я на Чорному морі, там вода солонна.

— Так, у хвилях морів і океанів незчисленні запаси солі. Не менше 11 мільярдів квадратних кілометрів. Для того, щоб ти міг увявити собі цю величезну цифру, додаю: такої кількості цілком достатньо, аби засипати цілу країну, скажімо, як США, шаром у півтора кілометра завтовшки.

І такий спосіб добування, як випаровування, найдавніший. Він і нині застосовується, але має одну суттєву ваду — кожну тонну солі доводиться чекати цілих п'ять років, доки солонна вода, переходячи з одного відстійника в другий, перетвориться під дією сонячного проміння в білосніжний порошок.

Втім, не завжди він буває білий. Зустрічається сіль, забарвлена усіма кольорами веселки. Це через різні домішки в воді й водорості. А в одному з південних районів Франції кольорова сіль навіть пахне... фіалками.

Але як би вона не духмяніла, все-таки п'ять років — це надто великий термін, тому майже всю сіль добувають сьогодні з-під землі.

— Звідки ж з'явилася сіль під землею? — не вгавав Петрик.

— Ну, це ж зовсім просто, — відповів дід. — Уяви собі перевернуту тарілку. Так, так, саме таку, з якої їси за обідом борщ. Тільки розміром у кілька кілометрів. Ось це й буде соляний «купол» — потужне родовище. Давним-давно, мільйонів двісті років тому, нашу землю кривало стародавнє море. Простяглося воно від берегів нинішнього Льодовитого океану до Камчатської низовини. За сотні тисяч літ це море багато разів змінювало свої береги: то відступало, цю знову заливало величезні ділянки суші. Та море міліло, утворюючи окремі озера. Вода випаровувалася... І на тих ділянках, де відбувалося підняття земної кори, тепер знаходять поклади кам'яної солі.

На соляній фабриці, як і на будь-якій іншій, було шумно. Гігантська машина-гуркіт відокремлювала шматки від дріб'язку. Брили вантажили прямо в вагони — це сіль-лизунець — вона йде на корм худобі. Ті ж, котрі розміром поменше, потрапили в дробарку. Й тільки пройшовши остаточне шліфування, сіль опинялася в автоматі-фасувачі. Звідси з'явилися знайомі кожному пачки.

Петрик, оглядаючи їх, упевнено мовив:

— Без солі не проживеш!

Хлопчики й дівчатка, ви прочитали про дивовижну мандрівку дідуса й Петрика у країну солі. Навіть ця оповідь написана на папері, відбіленому за допомогою солі.

Лише дрібка солі — всього 5 відсотків світового видобутку — завершує свою путь на обідньому столі. Сіль міцно тримає перше місце серед п'яти найчастіше уживаних людиною хімічних речовин. Її використовують для виробництва тканин і палива космічних кораблів, фарб і клеїв, мила й одеколону. З її допомогою печуть хліб, маринують огірки, консервують м'ясо й вичиняють шкіри; варять сталь.

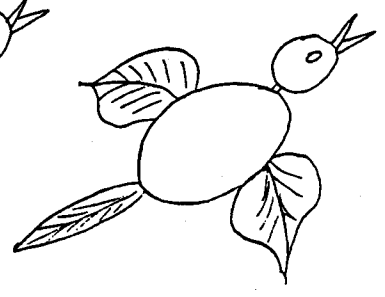
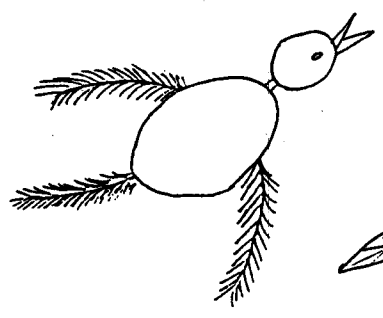
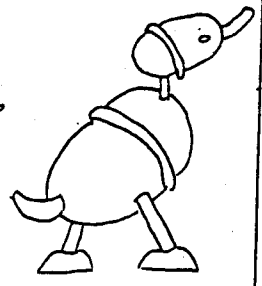
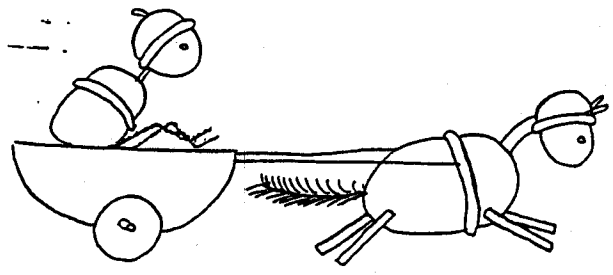
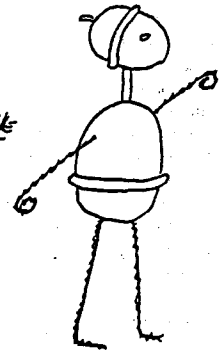
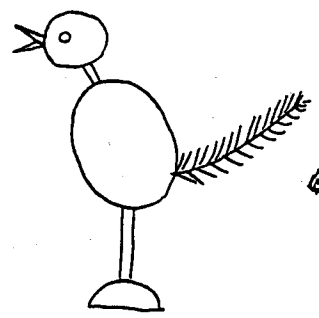
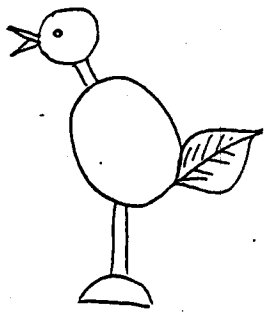
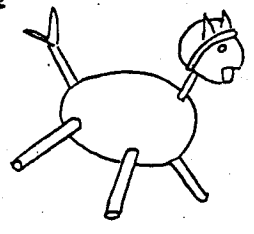
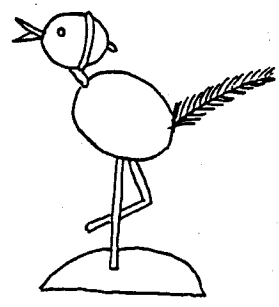
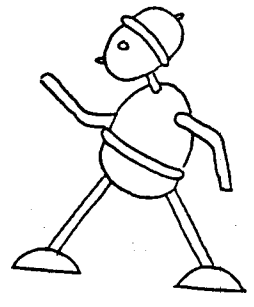
У солі 14,000 професій.

Сергій ДАВІДУ.

МАЙСТРУЄМО

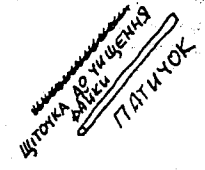
ІГРАШКИ - ПРИКРАСИ

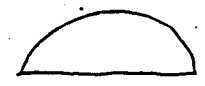
ЖОЛУДЬ

ЛИСТОК

ПЕРО

ПОЛОВИНА ЖОЛУДА
АБО КАШТАНА

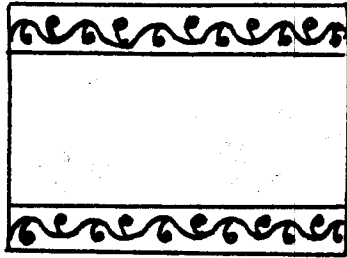
ЗІГНУТИ

ДЗЬОБИК З ПАПЕРУ

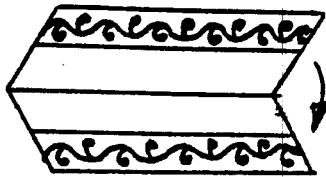
ДЛЯ КЛЕБННЯ
ВЖИВАТИ КЛЕЮ,
ЩО МІЦНО ТРИМАЄ

ПАПЕРОВИЙ ГЛЕЧИК

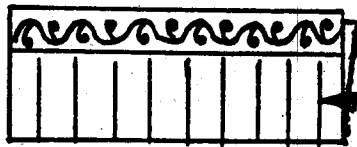
15

НАРИСУВАТИ ВЗІР-ВИШИВКУ
НА ДВОХ БЕРІЖКАХ ДОВЖИНИ
БІЛОЇ КАРТКИ ПАПЕРУ

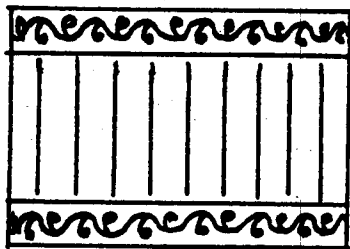

ЗІГНУТИ В ПОЛОВИНІ
ВЗОРОМ-ВИШИВКОЮ НА ЗОВНІ

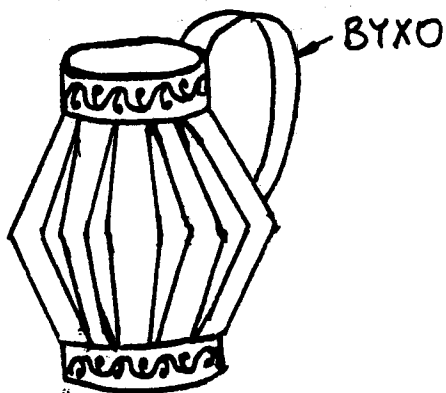

ПРОТЯТИ

ПРОТЯТИ НОЖИЦЯМИ
НЕ ПРОТИНАЮЧИ
ВЗОРОМ-ВИШИВКИ

РОЗЛОЖИТИ

ВУХО

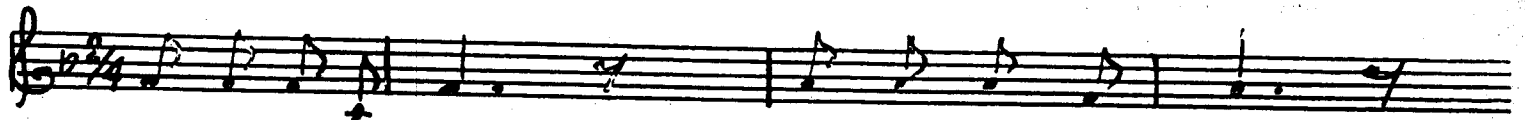
СКРУТИТИ, СКЛЕЇТИ КІНЦІ
ТА ПРИКЛЕЇТИ ВУХО

Сірий Орел Денис

ГОТОВИЙ ГЛЕЧИК

ДІТИ СПІВАЮТЬ

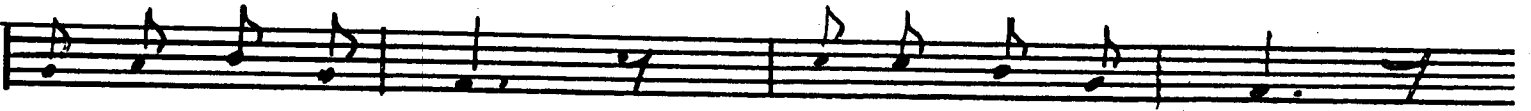
Ч А С Д О Д О М У , Ч А С

Час до дому час зорі кличуть нас

кличуть нас ве - чірні зорі заспіваймо - ж в дружнім хо - рі

час до дому час зорі кличуть нас

Тра-ра-ра - - ра - ра!

Тра-ра-ра - ра - ра!

Тра-ра - ра - ра - ра - ра - ра - ра - ра - Тра - ра - ра - ра - ра !

Ой, під гаєм, гаєм...

Вступ. *Одна:* Ой, під гаєм, га - ем, га - ем зеле - нень - ним,

там вправляють дівча - тонька віночком пишненьким, там вправляють дівчатонька віночком пишненьким.

Вступ. *Всі:* Ой, під га - ем, га - ем, га - ем зе - ле - нень - ним, там вправля - ють дів - ча - тонька

ві - ноу - ком пишнень - ким, там вправля - ють дів - ча - тонька ві - ноу - ком пишнень - ким.

Ой під гаєм, гаєм
 Гаєм зелененьким
 Там вправляють новачата
 Віночком пишненьким

Що за новачата
 І чиї то діти,
 України-Батьківщини
 Степові квіти

Гей, до сонця...

Вступ. *Одна:* Гей, до сонця всізвернім на - ші личка бі - лі,

бо здоровий завжди дух є здоровім ті - лі, бо здо - ровий завжди дух є здоровім ті - лі

Всі Гей, до сонця всі звернім на-ші личка бі-лі, бо здоровий завжди дух

Вступ. *mf*

є здоровім ті-лі, бо здоровий завжди дух є здоровім ті-лі.

f

Тіло й душу всі кріпим
Хлопець і дівчина,
Хай по вік, мов мак цвіте
Ненька - Україна!

Ой, ставаймо, сестри...

Вступ. *f* *mf* Гей, разом

зачи-най, сміло й сповно виступай, Гей, разом за-чи-най, сміло й сповно виступай. II.

f *f*

2. На провідницю дивись, Гей! Там лиш доля єсть,
Злого кроку бережись, - Де є лад і де є честь!

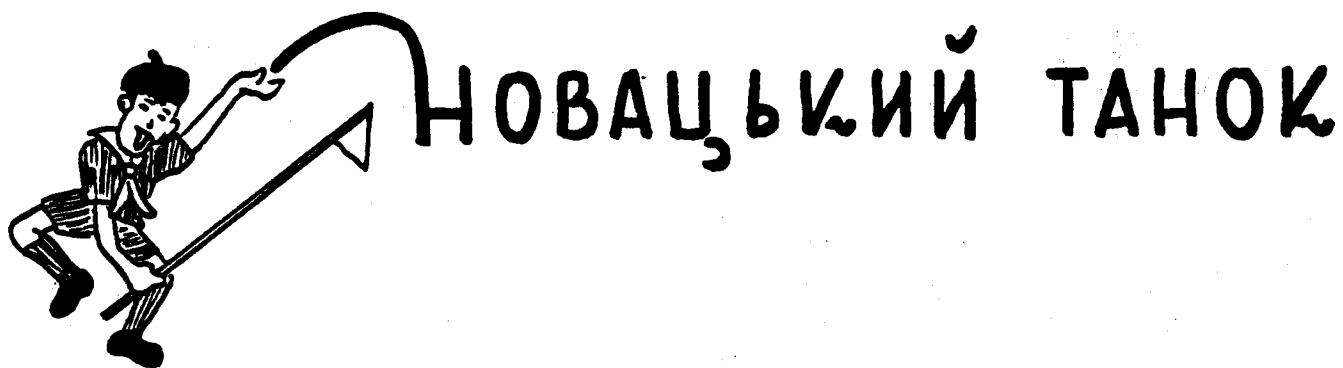
Хто то там...

Вступ. *f* *mf* 1. Хто то там, близький нам, жвавим кроком би-стро йде?

то че-та ді-во-ча слава перед вас до вправєє, то че-та ді-во-ча слава перед вас до вправєє! II.

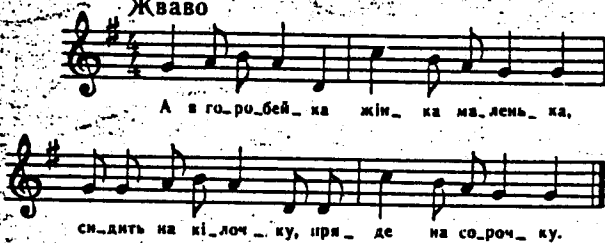
p *f* *ff* *ff*

2. Газ-два-три, стали ми, Точно вправу закінчили,
В сонці грає наш вінець, Пописались тай нінець!

ГОРОБЕЙКА

Жваво

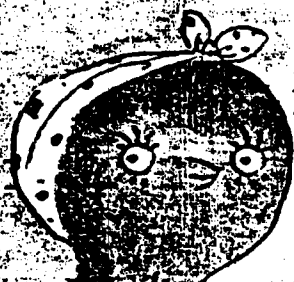

Дівчатка беруться за руки і співають:

А в горобейка
 Жінка маленька:
 Сидить на кілочку
 Пряде на сорочку.
 Що виведе нитку —
 Гороб'ю на свитку.
 Остануться кінці —
 Гороб'ю на штанці.
 Остануться торочки —
 Гороб'ю на сорочки.

Під час співу дві крайні дівчинки підіймають руки і пропускають попід ними всіх інших.

Гурбиш Жук

ЗАЛІЗНИЦЯ

Грачі стоять один за другим. Кожний кладе оба рамена, або лиш одне приказане рам'я на плечі того, що перед ним стоїть. Глядіти вперед, не згинати карку. Перший є льокомотивою, інші вагонами. Перший провадить цілий потяг то ходом то бігом, то знов каже, щоби всі піднесли ліву ногу грача, що є перед ними і так злучені в горі і в долині скакали правоніж. Потім відвортно. Напря́м бігу довільний. На переді стоять все нижчі ростом. Коли є більше, як 10 грачів, тоді утворити треба потяг по 5 - 8 вагонів. Половина поїздів біжить у противнім напрямі і виминає раз на ліво, раз на право. На приказ: "завернути вліво (вправо)!" ідуть потяги в противнім напрямі як дотепер.

ВУЖ

Грачі тримаються за руки, а перший водить їх по грищу, викручуючи ними в усі боки. Від часу до часу переходить він погід руки що другого або що третього грача через цілий ряд і веде за собою других. Вуж кусається в хвіст і перевертається. Це діється так: Провідник закрутить вужем у кільце і піймає посліднього грача. Піймавши, береться з ним за руку, через що повстає круг. Оба перебігають відтак, не перериваючи круга, поміж двох грачів напроти, що в тій хвилі підносять руки для легшого пробігу. За головою і хвостом простягаються інші грачі, тримаючись усе за руки, а коли всі просунуться, то знайдуться в крузі плечима до себе. Опісля роблять це в противнім напрямі і грачі стануть знов лицем до себе.

КЛУБОК

Грачі тримаються за руки. Послідний на лівому крилі стоїть на місці, а другі ідуть або біжать кругом нього, вправо. Ряд окрутиться довкруги стоячого, як нитка на клубку. Нитка відвивається опісля. То саме виконати около правого крилового.

МЛИНСЬКИЙ КАМІНЬ

Грачі творять два кружки. Менший кружок знаходиться усередині більшого. Кружки стають лицем у той сам бік або в противні сторони. На відповідний наказ кружки ідуть, біжать, скачуть у противні сторони або в тім самім напрямі.

МІСТ

Грачі стають пара за парою. Належачі до поодиноких пар звертаються до себе лицем, подають собі руки і тримають їх на висоті плечей; через це повстає міст. Послідня пара пересувається попід цей міст з рук і стає на протилежному кінці, продовжуючи міст даліше. Так робить кожна слідуєча двійка. Чим скорше це діється, тим гарніше виглядає.

ВЕРХОМ

Всі стають у круг парами. Праві є кіньми, ліві їздцями. Їзди сідають коням на карк і ідуть вкруг. Обійшовши або оббігши три рази навколо, стають коні їздцями, а їзди кіньми.

ДРІБУШКА

Двійка держиться за руки, зближає пальці ніг до себе, простує рамена, вигинає тіло взад і зачинає крутитися вліво, потім вправо. Ноги при тім дрібочуть, коліна є прости.

ТАЧКИ

Уставка в дволаві. Перша лава припадає до землі до підпору на руках долілиць, з випостованими ногами й крижами. Другі підносять першим ноги, а на даний знак зачинається похід. Перші, ідучи на руках, держані за ноги, творять тачки. Поволі йти!

ВЕЖА

На рамена 8 грачів, що творять круг, виложивши собі руки на плечі, стає 4 інших, котрі, тримаючись за рамена, мають задержати рівновагу. Вежа старається пересуватися з місця на місце, або крутитися. При відповідній вправі може на самій горі ще двох стати. Вежа буде тоді триповерхова.

ПЕС

До галузки, на висоті голови, прив'язують на нитці кручинку (прецель), цукерок, яблуко і т. ін. Ходить о це, щоб, підскачавши, схопити повішений присмак зубами. Руки держати свободно.

СТРІЛЕЦЬ

На землі лежить металева миска догори дном. Один з грачів стає при мисці і відмірює собі 8 кроків від неї, в котрий будь бік. Другий зав'язує йому добре очі, обертає ним 4 рази і відступає на бік. Сліпий стрілець має ступати в тім напрямі, де думає знайти миску, стати і прутком, що його дістав у руки, вдарити просто згори по мисці. Коли шукає на пряму до миски, не сміє ніхто його остерігати. Хто трафить, буде задоволений, якщо під мискою знайдеться щось доброго для нього. Удар виконати можна три рази. В часі, коли стрілець ходить з

КРАВЕЦЬ

Межи двома деревами в відповідній висоті протягають шнурок. До нього, у відступах що пів метра присилкують на нитках різні дрібнички яко нагороди. З визначеної передше віддали пробує грач перейти з зав'язаними очима попід шнурок і при тій нагоді перетяти одну нитку. Ножиці тримає в правій, просто вперед випростованій руці, лівою не вільно собі помагати. Тяти можна до трьох разів.

ПОПІД ПАЛИЦЮ

Держати при однім кінці палицю, 1 метер довгу, одною рукою зверху а другою подальше з під споду. Другий кінець оперти об землю. Поміж землею а рукою, що з під споду нижче тримає, належить перевиннути ціле тіло, виконуючи оборот около себе головою наперед. Триматися сильно на ногах!

КАБЛУК

Прут на 2 метри довгий з тростини або вербини взяти за обидва кінці в руки і каблук готовий. Через такий махак скачуть на обох ногах, на одній нозі, на місці, з місця в бігу і то вперед то взад тримаючи його у власних руках і виконуючи ним круг в напрямі від лица вділ попід ноги або від лица вгору понад голову.

ПІЙМА

Грачі, числом що найбільше 12, стають у круг лицем до середини, на віддаль рамен. Провідник забави стає посередині. Згинаючися до землі, зачеркує по землі коло піймою. Пійма, це є триметровий мотузок що на кінці має прив'язану торбинку з піском. Провідник тримає пійму в обох долонях і кружить нею безперестанно попри саму підлогу, щоб кінець з торбинкою зачеркував по долівці як найбільший круг. Грачі, що стоять наоколо, підскакують угору, коли пійма зблизиться до їх ніг. Хто спізниться з підскоком, того вдарить пійма по ногах або оплететься йому около ніг. Час круження означається після годинника: три до п'ять хвилин. Кожний ударений грач виступає. Хто дотримає місця через цілий, наперед визначений час, цей доказав, що відзначається звинністю і бистротою.

І. Боберський
/“Рухові Забави і Гри”/

САМОДІЯЛЬНА ГРА

Стаха Гойдиш

СВЯТ-ВЕЧІРНЯ ЗУСТРІЧ

Щоб досягнути намічену ціль у даній імпрезі, треба подбати про тло на якому дана імпреза буде відбуватися: приміщення, декорації, світла тощо. Особливо Свят-Вечірня Зустріч, яка має на меті показати всім багатство українських різдвяних звичаїв, чер української коляди і затіснити зв'язки з рідною землею, вимагає дбайливого підготовлення.

Декорації: традиційна світлиця з іконами на стінах, прикрашена ялинка, накритий різдвяний стіл з колачем, свічками, снопом збіжжя, що господар вносить на Свят-Вечір до хати. Зірка для колядників. Коли ми так приготуємося до запалення пластової свічки, ми можемо бути певні, що ми досягнемо те, що ми запланували.

Заповідач: Тихо, безшелесно в Україні під цю пору падає сніг... Білим рядном вкриває поля, ліси, села, міста... Непорушно стоять старезні дерева, ліси окутані в срібно-білі вбрання. Зближається вечір, Святий Вечір, що його святкують села і міста, що на нього жде з туюю християнський світ, виглядаючи Вифлєсмської Зорі.

/До друга-подруги станичного/ої підходять троє новачат: два хлопчики, одна дівчинка, тримаючи в руках свічки/.

Новак 1: Друже /Подруго/ Станичний/на, прошу засвітити цю свічку для українських дітей на рідних землях.

Новачка: Друже /Подруго/ Станичний/на, прошу засвітити цю свічку для всіх українських дітей на всьому світі.

Новак 2: Друже /Подруго/ Станичний/на, прошу засвітити цю свічку для нашої Пластової Родини.

/Станичний засвічує першу свічку, новак стає поруч нього по лівій стороні. Станичний засвічує другу свічку, новачка стає поруч новака. Станичний засвічує третю свічку, новак стає поруч новачки. Відтак станичний підходить до кошових і запалює їхні свічки. Кошові запалюють зв'язковим і гніздовим, а ті далі курінним, впорядником і всьому членству. Коли всі свічки запалені, - деклямація/.

Новачка 2: Засвітили зорі ніч різдвяну,
Батько ставлять свічку на столі,
А в очах у нас Земля Кохана
І хатки в загаті на селі.
А у серці чарівливий спомин
Будить мрії тихі і ясні
Про Різдво далеко там, удома,
Про різдвяні радощі й пісні.

І колядка звідкись глухо грає
Мов з-під вікон українських хат,-
Може нас так Рідний Край вітає
З-під шпилів засніжених Карпат.
При ялинці із густого лісу
Заспіваймо, діти, до ладу
І пішлим крізь зоряну завісу
В рідні землі рідну коляду.

Заспіваймо наше "Бог Предвічний",
 Щоб почули села і міста,
 Що наш смуток, - що наш жаль не вічний,
 Що й нам Правда вродиться свята.
 /Наша Коляда, Роман Завадович/

По скінченні вірша, всі співають коляду "Бог Предвічний"

Новаки:

Тільки раз у рік буває ніч така ясна, свята
 Світ увесь тоді вітає в нелаях Господа-Хреста.
 Тільки раз у рік у мату входить наче любий гість
 У вертепі Божа Мати і приносить благовість.
 Тільки раз - в різдвяну нічку по всіх закутках землі,
 Ми разом засвітили свічку, всі великі і малі
 Де живуть лиш Українці, до вертепу всі прийнуть,
 При свічках і при ялинці заспівують коляду.
 І всі коляди полинуть, із усіх землі-країв,
 Молитви за Україну, в ніч різдвяну це наш спів.
 Загорять свічки різдвяні в темну ніч, в Господній
 час
 Боже Дитя погляне, поблагословить всі нас.

По скінченні вірша, всі співають коляду "Во Вифлємі..."

Заповідач:

Горять свічки, колядки лунають. Золотом, сріблом
 блистять прибрані ялинки і здається, що усюди
 видно сяєво Вифлємської Зорі, котра цілому сві-
 тові голосить, що народився Цар світа, та приніс
 із небесних висот радість, мир і любов.

Новачка 3:

Як Ісусик народився у подільській білій хаті,
 Задзвонили зорі в зорі, заспівали анголята,
 Анголятко срібнокриле у подолок взяло зорі
 І на землю полетіло крізь провітлені пристори
 Надлетіла жмарка біла, анголятко зачепила,
 Ясні зорі покотились, поміж жмарки розгубились
 Затремтіли сльози-роси в оченятах анголяти,
 Що зірок блискучих досі ще не може позбирати
 А сьогодні в нас ялинка і усміхнена матуся,
 Я чемненька, веселенька з сестричками не сварюся
 Гарно вранці помолилась, помагаю всім як треба,
 А це певно заютилась в моє серце -зірка з неба
 /Зірка, Леся Храплива/

По скінченні вірша, всі співають "Бог ся Раждає"

Заповідач:

Тихо падає сніг і усе таке саме як перед літами.
 Дідух в куті під образами, запашне сіно на столі
 накрите вишиваною скатерттю - і одно залишене віль-
 не місце за столом для незнаного а все вітаного
 гостя. Воскові свічки горять і всі святково вбрані
 чекають на першу зірку, котрої сяєво веде до міс-
 ця, де народилося Боже Дитя. А за вікнами біло,
 біло... Вітер полями білу легенду несе...

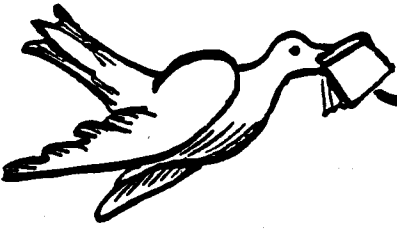
Новачка 4: Селом скрипить мороз. Смереки стоять здовж шляху,
ніби ліс. Саньми, казали, хтось з далека шляхом
цим Паню раз привіз.
З одежі знати нетутешня, і на руках маленький Син.
В очах щось мала, як безмежжя. Дитини очі неба синь.
Прийшла підхату до Якіма... Яка то хата в бідака!
"Чи мали б газдо ви для сина, хоч пів-горнятка мо-
лока?"
"Не маю, Пані, прошу ближче, погрійтесь трохи, бо
зима. Корови впала везени ще, за другу тяжче і біда"
На лаву сіла Пані біла і оповідав про все Яким,
Аж нагло дивиться, з'ясніла і біла Пані і Пані Син.
І похилився на коліна Яким і чув слова святі:
Мій Син прийшов, бо Україна розп'ята знову на хресті.
Село, коляда, нічка синя. Легенда ходить по хатках
як Богородиця для Сина в селі просила молока...
/Пречиста в Селі- Анатоль Курдидик/
Заповідач: Скрипить мороз під ногами, дзвінки здалека дзвонять,
лунають голоси, колядники в хату входять: Христос
Раждається! Славіти Його!

/Входять колядники із зіркою і колядують "Нова Радість Стала"/

Заповідач: А ніч така тиха-ясна як перед віками. Якийсь дивний
святковий настрій довкруги. Бог Предвічний простяг
широко свої зоряні ризи над Україною і в зимовій
чистоті творить найчудеснішу симфонію Свят-Вечора.
І думки-молитви наші летять там далеко до нашої
Батьківщини, до тих, що в цей святочний час є разом
з нами

Всі колядують "По Всему Світу". Поволі втихає колядка, гаснуть
свічки на ялинках, тайна святої ночі покриває землю...

ІЗ ПРИРОДНИЧОГО ЗАПИСНИКА

«НЕХАЙ БУДЕ ГРЕЧКА, АБИ НЕ СПЕРЕЧКА»

— А таки була б «сперечка», якби мої сестри з'їхалися з різних кінців земної кулі,— сказала Гречка.— Подумайте самі. Родом ми всі з Гімалаїв, де й сьогодні росте найбільше наших «диких» і «культурних», як кажуть люди, сестер. Не бояться наші гімалайські сестри ні холоду, ні засухи, ні розрідженого гірського повітря. З Гімалайських гір наші далекі предки проникли до Сибіру, на Далекий Схід, у Монголію, в Китай, а ще в Індію та в Японію. І мали б ми всі зватися гімалайками. А як зветься? Я — гречка, тобто «гречанка», «грекиня». Моя сестра у Франції — сарацинка, арабка, арабське жито. У середні віки в Європі нас звали турецьким житом. Виходить — звідки везли нас люди, так і називали. Якби ми всі зустрілися, то й не знали б, рідні ми чи чужі і як нас правильно звать.

— А коли і як ви, Гречко, потрапили на Україну?

— Воїни князя Святослава привезли мене зі свого славетного візантійського походу. Давно щезли на землі сліди цього походу, а ми з сестрами за цей час завоювали всю Європу. Люди полюбили нас. Колись на Україні було навіть свято Килини-гречениці. Це був день, коли люди сіяли гречку. У цей день селяни варили гречану кашу. Нею частували усіх перехожих і лірників — мандрівних музикантів. А ті дякували господарям за багату гостину і співали про царівну Крупеничку, яка виросла з гречаного зернятка...

— Чого ж ви замовкли, Гречко-Крупеничко?

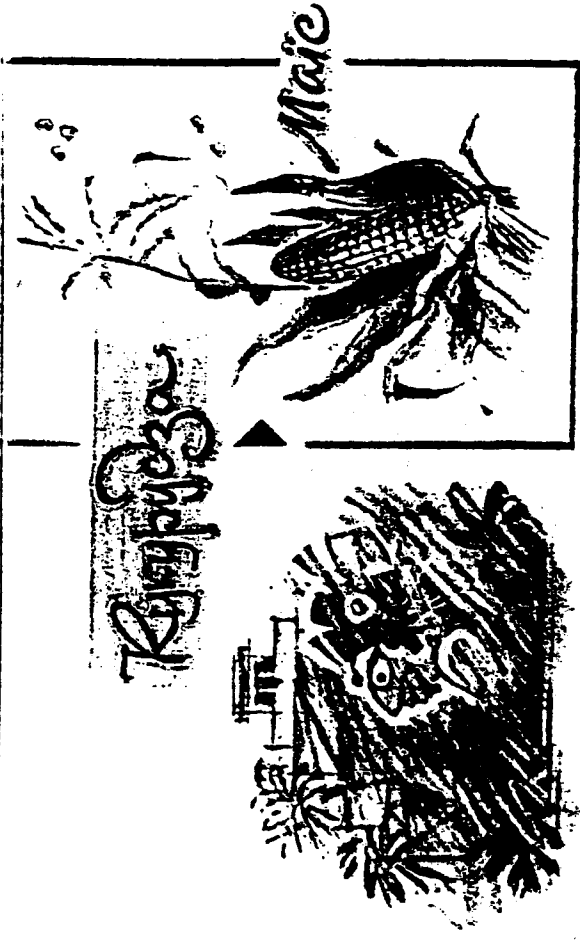
— Не промовлю більше й слова! Я й забула, як про мене люди кажуть: «Гречана каша сама себе хвалить». Не буду хвалитись!

КУКУРУДЗА, МАІС І КОЛУМБ

— Ви звете мене Кукуруза, але це не перше моє ім'я. Давне моє ім'я — маїс. Звідки взялося ім'я Кукуруза — ніхто цього точно не знає. Пояснюють його по-різному, бо в різних мовах є кілька схожих слів. У болгар є слово **кукурджак**. Це назва трави — чемериці. У словенців на кучерявих людей кажуть **кукур'яв**. Обидва слова схожі на **кукуруза**, правда? У румунів є ще більш схоже слово — **кукуруц**. Цим словом вони спочатку називали ялинову шишку. А шишка і качан схожі, от і почали, мабуть, називати нову рослину цим словом.

— Чому ти кажеш «нова рослина»? Ти хіба чужинка, не європейка?

— Так, для вас я чужинка. Мене привезли в Європу моряки Христовора Колумба. Вони запам'ятали навіть день, коли побачили мене у жителів Куби. Це було 2 листопада 1492 року. Місцеві жителі — індіанці сказали Колумбу, що цю рослину вони звуть

маїс, що вона для них священна, бо вона — їхня годувальниця.

Кукуруза правду сказала: коли вона ще була індіанським маїсом, про неї складали легенди і влаштовували свята на її честь. Легенду про похоронення маїсу переказав американський поет Генрі Лонгфелло у поемі «Пісня про Гайавату». Ось про що в ній розповідалося.

Три ночі бився вождаь аджибуїв Гайавата з посланцем богів золотоволосим Мондаміном — і нарешті переміг його. Помираючи, Мондамін прошепотів своє останнє прохання — поховати його і абайливо доглядати могилу.

Гайавата виконав прохання Мондаміна. І ось на могилі виросла дивовижна й досі небачена рослина. Золотаво-жовтий колір її плодів нагадував одяг і волосся Мондаміна. А коли зерна цієї рослини дозріли, Гайавата скликав увесь свій народ на свято і показав їм рослину. З того часу маїс — священна рослина індіанців — став їх годувальником.

— А як мене садили!..— мрійно згадує Кукурудза-Маїс.— Яке це було свято! До нього готувалися усі люди племені. На березі океану жінки і діти збирали викинуту хвилями рибу. У кожну лунку, куди клали зерно, клали і риб'ячу голову. Саме голову, а не цілу рибину! Зате які зерна були в мене! Величезні! Тепер такі зерна можна побачити лише в музеї. А кольори! Зерно було не лише жовте, як сьогодні, а й червоне, оранжеве, рябеньке...

Кукурудза каже правду. До цього можна лише додати, що індіанці вже знали спосіб одержати багатший урожай. Вони змішували різнокольорові зерна маїсу, бо помітили, що зерна одного кольору менш родючі. Вони не знали слова «гібридизація», але вже схрещували різні сорти рослин, як це робимо й ми.

— Я дуже змінилася за ці століття... Постаріла...— зашелестіла сухим листом Кукурудза.— Я вже не можу існувати без людей, без їхньої турботи про мене... Я вже нездатна сама висіватися, розкидаючи зерна... Не вмію боротися з бур'янами... Усе це роблять за мене люди...

Не слід журитися кукурудзі. Люди завжди подбають про неї, бо вона дарує людям себе всю: із зерен роблять крупу, борошно, крохмаль, зелене кукурудзиння — корм худобі, сухе — паливо людям. І навіть зеленувато-жовте «волоссячко» з качанів кукурудзи — і те служить ліками для людей.

— А колись, у давнину, люди з моїх зерен готували їжу зовсім не так, як сьогодні,— обізвалася Кукурудза.— Зерна підсмажували і їли або варили з них кашу «аттолі». А під час цвітіння люди збирали мій пилок і варили з нього суп. Оце й була повсякденна їжа індіанців.

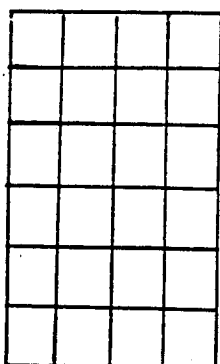
— А чому ж індіанці не мололи зерен кукурудзи і не пекли коржів? Не вміли, виходить?

Як це не дивно, але перші кукурудзяні коржі були спечені не в Америці, а в Європі.

— А ще мене дуже люблять кури,— обізвалася знову Кукурудза.— Їх часто обманюють, бідних: кажуть «кукуру-кукуру», а дають їм їсти якусь картоплю. Може мене й назвали кукуру-дза від цього кукуру...

РОЗГАДАЙТЕ?

I. Ось легенька крутиголівка про Різдво:
Виповніть квадратики словами з чотирьох букв.
Перші букви, коли читати їх доземо, дадуть
назву різдвяної пісні.

1. Свят-вечірня страва
2. Загрів своїм віддыхом
Ісусика
3. Божа Мати співала Божій
Дитинці
4. Дитячко Боже лежало
замість колиски у...
5. Принесли три царі
6. Мама Пречистої Диви Марії
(П ім'я)

II. Які це слова?

Б — Г ПР — ДВ — ЧН — Й Н — Р — Д —
 ВС — ПР — ЙШ — В Д — Е —
 СЬ ІЗ Н — Б — С Щ — Б · СП —
 СТИ Л — Д СВ — Й ВВ — СЬ І У —
 І — ИВ ВСЯ.

Що за гостя в нас тана:
І зелена і струнка,
Сяє зірка угорі,
На гіллячках — ліхтарі,
І ростуть на ній не шишки,
А цукерки та горішки?
(єнницц) Г. Демченко

Снатуртина біла всю
землю накрила. (Снїг)

Надворі горою,
а в хаті водою.

(Снїг)

О.Ойєсь

КАПУСТОНЬКА

Покинута, занедбана, на дугу
Зеленіє капустонька у снігу,
А до неї стежечку не одну,
Протоптали ніженьки по дану.
Догадайтесь, дітоньки, ви самі,
Хто ці робить стежечки узимі.
Я вам в цьому віршику не скажу,
Бо сам ще раз подивитись побіжу.

Подав: Старий Орел.

КРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

Коли зореш мілко,
посієш рідко, то й
уродить дідько.

КРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

Не той господар землі,
що по ній вродить. А той,
хто по ній за плугом
ходить.

КРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

Рада б зірка зійти —
чорна хмара
заступає.

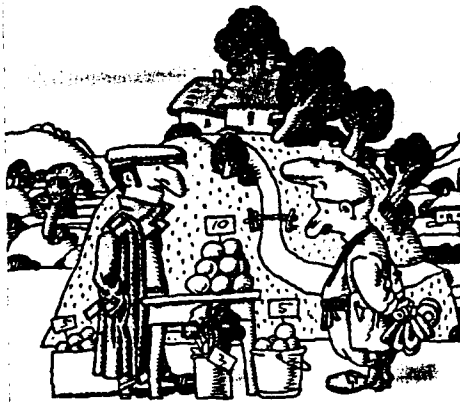
КРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

Коли б ковбасі крила,
то б кращої птиці
на світі не було.

КРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

Ів би очима,
та душа
не приймає.

КРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

За такої страви
ляжеш вздовж лави.

КРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

Заправив,
як за рідного
батька.

КРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

Нема вірнішого
приятеля, як добра
жінка.

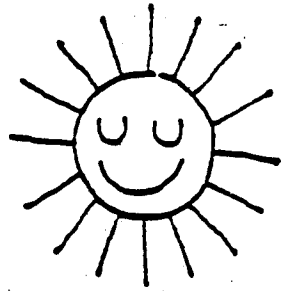
КРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

У дурного хазяїна
й колесо з воза
украдуть.

ОРДЯЧА ВЗВАГА

• 3 гумором — про серйозне

«А ТИ КАЖЕШ — ГАМЕРИКА...»

— Телефон — то велика сила, скажу вам, куме. Дочка у Львові во купила той імпортовий апарат, такий, жи на кнопки натискати, а потому до уха прикладати. Каже, будете, тату, вже говорити з ким схочете, не виходячи з хати.

Я си гонорово сів на бамбеть, взяв той телефон, сказав, би малий Олько понатискав мени номер свата і сиджу. Аж сват в ухо — гальо!

Я сі так втішив, ледве м того апарата не впустив. Чути було

гет всьо, якби через подвір'є говорили. Але вже сват мені зачаз повідати, як ту у Львові можна жити як маєш телефон, гет чисто, як в Гамериці. Телефонеш всюди на різні станції, питаєшсі, котра година, яка погода назаत्रе, всьо тобі повідають, як є. А потому принесла дочка такий телефонний справочник, я сі подивив, а там тих номерів а номерів! А на самім початку пише, куда телефонувати в «екстренних случаях», то як десь лярмово тре звонити: ну там до мі-

ліції чи наглої помочи. Багацько там тих номерів. Хочеш мусово знати, яка погода назаत्रе буде — телефонуй на 001, чи котра година, як дзигарка не маєш, — на 060: Але ти сі куме, дуже не тіш, бо то тільки-но так написано. Я позавчора — півдня хтія сі довідати, чи буде зазра дощ — ніц з того. Телефон но — пі, пі, пі... І тільки всього. Таке саме із години було. Дзигар мені стає. А по радію ніц не передають. Мусія см виходити на ау-

лицю, тай сі питати в якоїсь пані, котра година.

А недавно вядіа см по телевизії — знимку показували одного пана, казалі, що шукают го, і просили, же би-як хтось часом го зобачив, то би зателефонували на 02, бо він якийсь там дуже «злосний преступник». Ну то, чуеш, йду я собі по базару, позавчора, купував см молоду бараболю, диялюсі — сидит, тіі... казуни продає. Ну гет чисто той самий, жи по телевизії за нього вповідали. Але ніц не є злосний — так файно до всіх приповідає. Я до телефона того, що на вулиці, казали, що як лярмово, то не тре дзі копійки кидати. Але чи там не було нікого, чи шо, ...але ніхто сі не відгукував. Так без дурний телефон негодні знайти того «злосного».

Але то ще ніц. Зібрався я вже був додому їхати, а сват мени нарадіа, жи по тім номернику можна зателефонувати на вокзал і білет на поїзд до хати принесут, і така спеціальна такса відвезе, де схочеш. Зателефонував я на той жилізний вокзал, а якась пані заїдам: гальо! Я до неї тоди так гречно кажу, жи мені тре білет до Бібрик. Пані якась дуже зденервована була, гаркнула, би я сам прийшов і купив на вокзалі всьо, що мені тре, та й кинула телефоном. А за тую «таксуку», куме, я вже сі не поминаю, бо скажут, гет чисто здурів старий, хоче, би його ще возили. Таке то жите у Львові. А ти кажеш — Гамерика...

Монолог вуйка Миколи записала

Надія ЧЕРНЬОВА.

/ "За Вільну Україну" /

КУМЕДНІ МАЛЮКИ

— Якщо ти не вмиватимешся, то знаєш якою твариною можеш стати? — питає мати сина.

— Я хотів би стати Котом у чоботях, мрійно говорить малюк. — Я бігав би по калюжах і ніхто мене не лаяв би.

— Бабусю, я вже навчилася говорити різними мовами.

— Невже?

— Послухай-но: ква-ква — це по-жаб'ячому, хрю-хрю — це по-свинячому.

— Тату, почитай мені казку про тигра.

— Мені зараз ніколи, хай мама почитас.

— Мама погано читас, вона не вміє рикати, як тигр.

Микита намалював в альбомі двох однакових на зріст чоловічків і показав батькові.

— Тату, це ми з тобою гуляємо.

— Але чому я такий маленький?

— Тобі тут п'ять років.

Полтава

Т. ПРЯХІНА.

/ "Вісті з України" /

ПОРАДИ МУДРОЇ СОРОКИ

Листи для Мудрої Сороки слати на адресу
Редакції / див.: II стор. обкладинки / з допискою:
"Для Сороки"

ДОРОГА СОРОКО!
Хто була Ольга Басараб? Сергій

ДОРОГИЙ СЕРГІЮ!
Ольга Басараб, сестра першого Начального Пластуна
Сірого Лева, була визначна українська громадська й політична діячка.
Належала до Українських Січових Стрільців. Організувала допомогу раненим і
полоненим та цивільному населенню потерпілому від війни. За те була
відзначена Міжнародним Червоним Хрестом. Належала до Української
Військової Організації. Згинула, замучена польською поліцією вночі з 12 на 13
лютого 1924, проживши 34 роки. Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!
Чи новацький однострій буде змінений? Безрукавник дуже непрактичний для
новачок у таборі. Таня

ДОРОГА ТАНЮ!
Влітку, замість блузочки й безрукавника, новачки можуть носити суконочки
піскового кольору, з короткими рукавами. Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!
Лещатарський табір у Квебеку був добрий і недобрий. Я зустрів Вітуса, весь час
з ним їздив, а тепер тільки й про неї думаю. Але за те дістав я якийсь вірус:
болить голова, не хочу їсти й не сплю вночі. Чи це така канадська недуга що
чіпляється туристів та як її лікувати? Помішаний

ДОРОГИЙ ПОМІШАНИЙ!
Кохання, наче грипа. Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!
Я хотіла б мандрувати з українськими студентами по Бескидах улітку. Чи хтось
організує пластову групу на ту мандрівку? Мартуся

ДОРОГА МАРТУСЮ!
Потелефонуй до головної булавної УСП на число (у ЗСА): 216-749-0858.
Сорока

Ж Ж Ж

